गंगादेव गाउँपालिका स्तरीय वार्षिक परीक्षा २०८२

कक्षा : ८ | विषय : नेपाली | पूर्णाङ्क : ५०
समय : २ घण्टा | उत्तीर्णाङ्क : १७.५

विद्यार्थीले उत्तर दिँदा सिर्जनात्मक र मौलिक तरिकाले दिनुपर्ने छ ।

१. दिइएका अर्थसँग मिल्ने शब्द खाली ठाउँमा लेख्नुहोस् : (२)
अत्याधुनिक, दायीत्व, आधुनिक, बिउ, सिर्जनामुखी
(क) रोप्न वा छर्न राखिएको अन्न आदिका गेडा ....
(ख) आफूले पूरा गर्नुपर्ने जिम्मेवारी ....
(ग) आधुनिक बनाउने काम वा प्रक्रिया ....
(घ) सृजनालाई प्राथमिकता दिने ....

२. खाली ठाउँमा मिल्दो शब्द राखी वाक्य पूरा गर्नुहोस् : (२)
(क) 'उद्गम' को उस्तै अर्थ दिने शब्द .... होइन । (उपेक्षा, उत्पत्ति, उत्पादन)
(ख) 'स्मृती' को उल्टो अर्थ दिने शब्द .... हो । (विस्मृती, सम्झनु, थाहा पाउनु)
(ग) 'अवगत' शब्दको अर्थ .... होइन । (थाहा पाएको, थाहा नपाएको, सम्झेको)
(घ) 'खटिया' शब्दको अर्थ .... हो । (ठूलो खाट, काममा खटेको, सानो खाट)

३. अर्थ खुल्ने गरी वाक्यमा प्रयोग गर्नुहोस् : (२)
गुरुआमा, समतामूलक, अनिकाल, सम्मान

४. शुद्ध शब्द छानेर लेख्नुहोस् : (१)
(अ) उर्वर, उरबेर, उरवर, उवर
(आ) टूलूटूलु, टूलुटूलु, टुलूटुलु, टुलुटुलु
(इ) प्रतिबदता, प्रतिवद्धता, प्रतिबद्धता, प्रतीबद्धता
(ई) शीस्ट, शिष्ट, सिष्ट, सीस्ट

५. दिइएको वाक्यलाई शुद्ध पारी लेख्नुहोस् : (२)
'सविधान मूलुकको सर्वोच्च कनून हो' भन्ने कुरा मैले राम्ररि बुझेको छु ।

६. रेखाङ्कित शब्दको पदवर्ग छुट्याउनुहोस् : (२)
हामी <u>नेपाली</u> विभिन्न धर्म, संस्कृति <u>र</u> साँस्कृतिक परम्पराले भरिपूर्ण <u>सुन्दर</u> देशका जनता <u>हौं</u> ।

७. दिइएका धातु र सङ्केतका आधारमा खाली ठाउँ भर्नुहोस् : (२)
(क) तमी मामाघर .... । (जा् : आज्ञात भूत)
(ख) तपाई कहाँ .... । (बस् : अभ्यस्त भूत)
(ग) हामी वनभोज .... । (जा् : पूर्ण भविष्यत)
(घ) म काम ....। (गर् : अपूर्ण वर्तमान)

८. दिइएका सङ्केतका आधारमा वाक्य परिवर्तन गर्नुहोस् : (३)
(क) हामी असल विद्यार्थी हौं । (एकवचन)
(ख) म विद्यालय जान्छु । (तृतीय पुरुष)
(ग) मेरो भाइ विद्यालय गयो । (स्त्रिलिङ्ग)

९. दिइएको अनुच्छेद पढी उत्तर लेख्नुहोस् : (३)
नेपाल प्राकृतिक दृष्टिकोणले सम्पन्न मूलुक हो । हावापानी, उचाई र धरातलीय विविधताले यहाँ प्राकृतिक विविधता सिर्जना गरेको छ । यसलाई जैविक विविधता पनि भनिन्छ । आजभोलि संसारभरका मुलुक जैविक विविधताको मामिलामा सचेत देखिन थालेका छन् । जैविक विविधताका विभिन्न पक्षमध्ये हाम्रो देशमा रहेका महत्वपूर्ण र दुर्लभ जडिबुटी पनि पर्छन् । चाँप, जटामसी, सर्पगन्धा, लोठसल्ला, पाँचऔंले, यार्चागुम्बा आदि बोटविरुवा एवम् जडिबुटी हाम्रा बहुमुल्य सम्पत्ति हुन् । नेपालमा ६०० मिटरको उचाईदेखी १५०० मिटरको उचाई सम्म पाईने चाँपको बोट ३० मिटर सम्म अग्लो हुन्छ । चापको फुलबाट बनाईने तेल आँखा र वाथ रोगका निम्ति उपयोगी हुन्छ, भने फुल, फल शक्तिवर्धक औषधिका रुपमा पनि प्रयोग हुन्छ । ३००० देखी ५००० मिटरको उचाईमा पाईने सानो सुगन्धित बिरुवा जटामसी पनि अत्यन्त महत्वपूर्ण जडिबुटी हो । यो जडिबुटी छारे रोग र मुटुरोग आदिका निम्ति औषधिका रुपमा प्रयोग गरिन्छ ।

<u>प्रश्नहरु</u>
(क) जैविक विविधता भनेको के हो ?
(ख) हाम्रो देशमा पाईने बहुमूल्य जडिबुटीहरु के-के हुन् ?
(ग) चाँपको फुलबाट बनेको तेल कुन रोगका लगि उपयोगी हुन्छ ?

१०. दिइएको कविताशं पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् : (४)
अग्लो बोट बनेर बढ्छ बिरुवा पर्याप्त पानी परे
फल्ला उद्यमशीलता समयमै राम्रो लगानी गरे
सग्लो स्वस्थ बनाउने सुर कसी पानी लगानी गरी
चम्काऊँ लटरम्म फुलफलले अस्तित्वको माधुरी ।

<u>प्रश्नहरु</u>
(क) बोट अग्लो बनाएर फलाउन के गर्नुपर्छ ?
(ख) उद्यमशीलता भनेको के हो ?
(ग) यो कविताशंको आशय लेख्नुहोस् ?
(घ) 'पर्याप्त' र 'माधुरी' शब्दको अर्थ लेख्नुहोस ।

११. दिइएको अनुच्छेदबाट चारओटा बुँदा टिपोट गरी सारांश लेख्नुहोस् : (४)

नेपाल लोकसाहित्यमा धनी मुलुक हो । लोकसाहित्यका विविध विद्यामध्ये लोकगीत पनि एक हो । चाडपर्व, मेलापात, घाँसदाउरा, ढिकीजाँतो गर्दा गाईने लोकभाका नै लोकगीत हो । लोकगीत लोकलयमा आधारित हुन्छ । सवाई, असारे, तीज, भैलो, मारुनी, झ्याउरे र सेलो आदि लोकलयका उदाहरण हुन् । संस्कृति, परम्परा, भाषा, भूगोल, जातजाती, जीवनशैली लगाएत पक्षलाई लोकलयको आधार मानिन्छ । लोकलयले नेपाली जनजिवनलाई जीवन्त बनाएको छ । नेपाली परम्परालाई चिनाएको छ । लोकलयको आफ्नै मौलिक संरचना हुन्छ । यही संरचनाले नै लय वा भाका निर्धारण गरेको हुन्छ ।

१२. कुनै एक प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

(क) दिइएका बुँदाका आधारमा जीवनी तयार पारी शीर्षकसमेत दिनुहोस् : (३)

नाम : स्वामी प्रपन्नाचार्य

जन्म मिति : बि.सं. १९८० असोज ३ गते

जन्मस्थान : पूर्वी नेपालको पाँचथर जिल्ला

माता/पिता : दिलमाया/धर्मदास राई

शिक्षा :

- संस्कृत विश्वविद्यालयबाट आचार्य तह उत्तीर्ण
- वेदान्त विषयमा विद्यावारिधि

योगदान :

- सम्मार्ग दर्शन २०३३, प्राचीन हिन्दु विज्ञान २०३६, वेदमा के छ ? २०३७ काले राईका क्वाटी कविता २०५०, प्राचीन किराँत इतिहास २०५१, मानव अधिकार हनन् के हो ? २०५१, सङ्क्षेपमा मेरो जीवनयात्रा २०५९ जस्ता उल्लेख्य कृतिहरु लेखेका
- आजीवन लोक हितमा सर्मपित
- जीवनलाई समातामूलक बनाउनेमा जोड

सम्मान :

- आदिकवी भनुभक्त, गुणराज, पाणिनी, शङ्कराचार्य अदि विशिष्ट पुरस्कार प्राप्त
- राजपरिषद स्थाइ समितिम मनोनीत
- नेपाल सँस्कृत विश्वविद्यालयद्धारा महाविद्यावारिधिको मानार्थ उपाधिबाट विभूषित

(ख) आफू बिरामी परेको कुरा दर्शाउदै दश दिनको बिदा मागी आफ्नो विद्यालयका प्रधानाध्यापकलाई लेखिने निवेदनको ढाँचा तयार पार्नुहोस् ।

१३. कुनै एक प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् : (३)

(क) आफू बनभोज कार्यक्रममा जाँदा साथिसँग गरेका कुराकानी समेट्दै छोटो सम्बाद तयार पार्नुहोस् ।

(ख) देशविकासको महाअभियानमा थप टेवा पुग्ने जनचेतनामूलक सामग्रीहरु प्रकाशन गर्न आग्रहका गर्दै गोरखापत्र राष्ट्रिय दैनिकका सम्पादकलाई चिठी लेख्नुहोस् ।

१४. कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् : (३)

(क) हामीले खाने प्रत्येक गाँसमा रगत छ सहिदको
हामीले फर्ने प्रत्येक सासमा रगत छ सहिदको
हाम्रो मुटुको प्रत्येक चालमा धड्कन छ सहिदको
हाम्रो खुसीको प्रत्येक पलमा जीवन छ सहिदको ॥

(ख) फर्क आफ्नै देश कवितामा नेपाली युवालाई किन स्वदेश फर्किन आह्वान गरिएको छ, व्याख्या गर्नुहोस् ।

१५. दिइएको अनुच्छेद पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् : (४)

हरेक मानिसका लागि भ्रमण वा पदयात्रा अध्ययन, मनोरञ्जन तथा रुचीको विषय हो । यसबाट मानिसले आनन्दको अनुभूती गर्नुका साथै नयाँ नयाँ किसिमका ज्ञान पाउँछ । भ्रमणका दृष्टिले नेपाल विश्वकै लोकप्रिय गन्तब्य मुलुक पनि हो । यहाँ हिमाल, पहाड, र तराईका सबैजसो क्षेत्र भ्रमणयोग्य रहेका छन् । जो जहाँ पुगेपनि पर्यटकहरुले नेपालको प्राकृतिक सौन्द्रर्य, यहाँका नदीनाला, मिहशिखर, धर्म सँस्कृति आदिको नौलोपन देखेर मक्ख पर्छन् र केही न केही नयाँ कुरा सिक्न सक्छन् ।

प्रश्नहरु

(अ) मानिसले भ्रमण किन गर्दछ ?

(आ) के कस्ता कारणले गर्दा नेपाल विश्वकै लोकप्रिय गन्तब्यको रुपमा रहेको छ ?

(इ) के के कुराहरुले पर्यटकलाई विश्वका अन्य मुलुक भन्दा नौलोपनको आभाष हुन्छ ?

(ई) **'अनुभूती'** र **'सौन्द्रर्य'** शब्दको अर्थ लेख्नुहोस् ?

१६. कुनै एक प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् : (५)

(क) विदेशमा उच्च माग हुने घरेलु उत्पादनलाई औद्योगिक उत्पादनमा कसरी रुपान्तरण गर्न सकिन्छ, वैदेशिक ब्यापार पाठका आधारमा आफ्ना तर्कहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

(ख) "डल्ले खोला" कथाका आधारमा रणबहादुर र हाकिम पात्रको चारित्रिक विशेषताको तुलना गर्नुहोस् ।

१७. कुनै एक शीर्षकमा १३० शब्द नघटाई निबन्ध लेख्नुहोस् : (५)

(क) मेरो जिवनको लक्ष्य

(ख) हामी र हाम्रो समाज

(ग) नेपालको प्राकृतिक सौन्द्रर्यता

समाप्त